

Van Hoof

Voorzover mijn informatie reikt, gaat het in België nu al om een wet die geldt voor publieke ambtsdragers, oftewel ambtenaren. Ik vraag u om dat te inventariseren. Ik wil het verzoek best anders formuleren. Beschouwt u het zo dat het gaat om het monitoren van de ervaringen die daarmee nu zijn opgedaan en in de nabije toekomst zullen worden opgedaan?

Staatssecretaris **Van Hoof**: Mijn informatie is dat er in België op dit moment sprake is van een wetsvoorstel over de werving en selectie van werknemers waarin de werkgever expliciet wordt verplicht om een anonieme selectieprocedure te regelen. Daarmee wordt beoogd de competenties objectief te kunnen beoordelen. Het is een wetsvoorstel, niet meer en niet minder. Daarnaast is er een initiatief vanuit de Senaat, in aansluiting op het wetsvoorstel, dat verdergaat in de richting van de markt. Ik wil best nog eens informeren, maar dit is de informatie die ik vandaag nog heb gekregen uit België. Ik kan helemaal niet tegemoetkomen aan de motie. Het spijt mij zeer. De motie is onuitvoerbaar en daarom ontraad ik aanvaarding ervan.

Voorzitter. Mevrouw Van Gent heeft gevraagd of er voldoende kennis in huis is bij het CWI om de juiste activiteiten te ontplooiën wat betreft allochtone werknemers, sollicitanten en kandidaten. Bij het algemeen overleg hebben wij daarover gesproken. Ik heb toen gezegd dat ik haar vraag begrijp en dat ik dat onderwerp nog eens zal opnemen met het CWI. Het lijkt mij beter om dat nu te doen, voordat ik een en ander direct aan herintroductie van bedrijfsadviseurs inzake minderheden koppel. Ik sluit namelijk helemaal niet uit dat er andere en betere methoden zijn. Een constatering zoals die van mevrouw Van Gent lijkt mij op dit moment prematuur.

De heer **Bruls** (CDA): Ik heb een informatieve vraag. Mijn fractie heeft namelijk wel sympathie voor de motie van mevrouw Van Gent. Wanneer krijgen wij uitsluitel over het gesprek met het CWI? Dat zal wellicht niet meer voor het zomerreces zijn, maar als het kerst wordt, dan hebben wij een ander kerstregime.

Staatssecretaris **Van Hoof**: Het is heel goed mogelijk om op een heel redelijke termijn te antwoorden, rekening houdend met vakantieperiodes. Het lijkt mij dat dit voor begin september moet kunnen.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Het was ook mijn vraag. Ik kan de motie twee maanden aanhouden. Ik begrijp dat de staatssecretaris er sympathiek tegenoverstaat en dat ook naar zijn mening maatregelen moeten worden getroffen om op dit punt verbetering aan te brengen.

Staatssecretaris **Van Hoof**: Dat heb ik niet gezegd.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Dat suggereert u toch wel een beetje.

Staatssecretaris **Van Hoof**: Dat suggereer ik niet. Dan moet ik duidelijk zijn.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Kan de staatssecretaris mij binnen twee maanden informeren? Er moet gewoon wat gebeuren.

Staatssecretaris **Van Hoof**: Ik zeg u dat ik wil nagaan bij de CWI hoe men de deskundigheid die u zoekt inmiddels op een andere manier geïncorporeerd dan wel georganiseerd heeft. Daarover zal ik u informeren. Ik heb tegen de heer Bruls gezegd dat ik u, rekening houdend met de vakantieperiode, toezeg om de Kamer daar begin september duidelijkheid over te verschaffen.

De **voorzitter**: Een laatste vraag, omdat u jarig bent.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Dank u voorzitter, dat u zo soepel bent. Wil de staatssecretaris dan het punt van de bedrijfsadviseurs minderheden meenemen? Daar is heel veel expertise weggefallen. Dat is nu het grote probleem, dat constateert hij zelf ook.

Staatssecretaris **Van Hoof**: Nee, voorzitter. Waar het om gaat is dat ik de vraag ga voorleggen of er bij de CWI adequate kennis op dat terrein voorhanden is. Ik ga binnen de CWI na of die er is en, zo ja, hoe die er is. Of dat BAM'ers moeten zijn of iets anders is de conclusie die daaruit voort zal komen. Daar zal ik de Kamer over informeren.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, over de ingediende moties volgende week dinsdag te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 15 juni 2005 over **de WTO-onderhandelingen**.

De heer **Douma** (PvdA): Voorzitter. Afgelopen week hebben wij een algemeen overleg gehad over de voortgang in de WTO-onderhandelingen. Het is goed dat wij dat gedaan hebben, omdat er de komende maanden natuurlijk driftig dooronderhandeld wordt over dat belangwekkende onderwerp. Daarom is het ook goed dat wij dat overleg afronden met een aantal richtinggevende uitspraken van de Kamer. Daartoe heb ik een aantal moties voorbereid. Ik begin met een motie over de landbouw.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het welslagen van de lopende WTO-ontwikkelingsronde afhankelijk is van een goed resultaat op het landbouwdossier en verdergaande concessies van de EU en de VS ten opzichte van het bestaande EU-landbouwbeleid en het WTO-tussenakkoord van medio 2004;

overwegende dat afbouw van de EU-landbouwwuitgaven past in de Nederlandse strategie ten aanzien van de beperking van de EU-begroting en de netto betalingspositie;

overwegende dat daarmee de belangen van Nederland en die van de ontwikkelingslanden in belangrijke mate overeenstemmen;

verzoekt de regering, de bereidheid te tonen tot verdere hervorming van het EU-landbouwbeleid, indien dit nodig is voor het welslagen van de komende ministeriële WTO-conferentie in Hong Kong,

Douma

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Douma en Dezentjé Hamming. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 90 (25074).

De heer **Douma** (PvdA): Voorzitter. Ik dien nog een tweede motie in op het terrein van de landbouw.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het recente EU-besluit tot het opnieuw verlenen van exportrestituties op graan in strijd is met de algemene opvatting van de EU dat exportsubsidies uiterlijk 2013 dienen te zijn uitgefaseerd;

overwegende dat hiermee een volstrekt verkeerd signaal wordt gegeven aan de ontwikkelingslanden waarmee de EU in de WTO onderhandelt over vermindering van exportsubsidies;

verzoekt de regering, bij voorstellen voor het wederom instellen of verhogen van exportrestituties door de Europese Unie tegen deze voorstellen te stemmen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Douma. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 91 (25074).

De heer **Douma** (PvdA): Voorzitter. Dan heb ik nog een tweetal andere moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat toename van de vrijhandel en de opkomst van landen zoals China en India het belang van eerlijke concurrentie versterkt;

overwegende dat van eerlijke concurrentie alleen kan worden

gesproken als landen zich houden aan internationaal overeengekomen en erkende verdragen op het terrein van de fundamentele arbeidsrechten van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO), dierenwelzijn en milieu;

overwegende dat het wenselijk is dat de Wereldhandelsorganisatie (WTO), in geval van uitspraken inzake handelsgeschillen, dergelijke non-trade concerns (NTC's) in haar overwegingen betreft en respecteert;

verzoekt de regering, voor afronding van de lopende Doha-ronde te bepleiten dat de inzet van de Europese Unie er op gericht is dat NTC's onderdeel zullen uitmaken van de agenda voor een komende WTO-onderhandelingsronde,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Douma en Jonker. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 92 (25074).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat veel ontwikkelingslanden tarieven op niet-agrarische producten noodzakelijk achten als instrument van belastingheffing, aangezien de informele economie andere vormen van belastingheffing moeilijk, zo niet onmogelijk maakt;

overwegende dat dergelijke tarieven tevens een functie hebben om die landen de mogelijkheid te bieden bepaalde kansrijke sectoren tijdelijk van de wereldmarkt af te scherm en tot ontwikkeling te laten komen;

overwegende dat dit vraagt om een speciale en gedifferentieerde behandeling voor de groep G90-landen, met uitzondering van Zuid-Afrika, Egypte, Tunesië en Marokko;

draagt de regering op, te bewerkstelligen dat de Europese Unie zich in de WTO inspant voor een generieke en lineaire formule voor de afbouw van de NAMA-tarieven voor deze groep landen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Douma en Jonker. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 93 (25074).

□

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Er zijn van die momenten in het leven van een parlementariër waarop je er niet onderuit komt om een motie in te dienen. Zo'n moment is nu aangebroken.

Vele keren hebben wij met de bewindslieden gesproken over de lopende WTO-ronde. Vele keren hebben wij van gedachten gewisseld over de vraag of de belofte die in het najaar van 2001 aan de ontwikkelingslanden is gedaan dat het een ontwikkelingsronde zou worden, in de Nederlandse en Europese inzet voldoende gestand werd gedaan. Daarover spreken wij immers vandaag primair.

Ik druk mij mild uit wanneer ik zeg, dat ik op vele punten mijn aarzeling hierover heb uitgesproken. Het wordt tijd om de belofte die ruim drie jaar geleden is gedaan, in het Nederlands parlement nog eens krachtig te herbevestigen. Ik zie dat de heer De Haan glimmend mijn kant op kijkt. Hij zal het met mij eens zijn. Zo ken ik hem.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Doha-ronde in het teken staat van kansen voor ontwikkeling van arme landen;

van mening dat nieuwe internationale afspraken over handel, in het bijzonder de afspraken in WTO-verband, derhalve primair ten dienste moeten staan van ontwikkelingskansen voor de minst ontwikkelde landen;

van mening dat deze afspraken primair moeten bijdragen aan het realiseren van de Millennium Development Goals (MDG's);

constaterende dat komend najaar het kabinet en de Europese Unie de nadere inzet op weg naar de

Vendrik

Ministeriële Conferentie in Hong Kong zullen bepalen;

spreekt uit dat de belofte van de Doha-ronde gestand moet worden gedaan;

verzoekt de regering, bij het (nader) bepalen van de Nederlandse inzet in de Europese discussie over de positie in de WTO-onderhandelingen deze belofte leidraad te laten zijn;

en verzoekt de regering, bij komende gelegenheden de Kamer gedetailleerd te informeren op welke wijze de Nederlandse inzet de kansen voor ontwikkelingslanden zal vergroten, in het bijzonder het realiseren van de Millennium Development Goals (MDG's),

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Vendrik en Douma. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 94 (25074).

□

Staatssecretaris **Van Gennip**: Voorzitter. Er zijn naar aanleiding van het algemeen overleg vijf moties ingediend, ik begin met de motie van de heer Douma over het landbouwbeleid. Hij verzoekt de regering daarin, bereidheid te tonen tot een verdere hervorming van het landbouwbeleid van de EU indien dit nodig is voor het welslagen van de komende ministeriële conferentie in Hongkong. Nu zal hij zich kunnen voorstellen dat deze motie nogal ver strekkende gevolgen kan hebben, mede gelet op de gevoeligheden in de discussie van de afgelopen week over de financiële perspectieven. Dit betekent dat dit verzoek breder is dan mijn verantwoordelijkheid voor de Nederlandse inbreng en die van de EU bij de WTO-conferentie, zodat de heer Douma zal begrijpen dat ik de motie in het kabinet wil bespreken voordat ik er namens het kabinet op zal reageren. Ik verzoek hem dan ook, de motie aan te houden tot de Kamer over de kabinetsreactie op de motie beschikt.

De heer **Douma** (PvdA): Ik ben in de motie nadrukkelijk ingegaan op het welslagen van de WTO-onderhandelingen; die gaan in de zomermaanden gewoon door. Nu

neem ik toch aan dat u op grond van uw verantwoordelijkheid voor de portefeuille buitenlandse handel kunt aangeven of u de strekking van deze motie, gericht op het welslagen van de onderhandelingen, onderschrijft.

Staatssecretaris **Van Gennip**: Het lijkt mij duidelijk dat ik het welslagen van de WTO-ronde een warm hart toedraag, maar bij een hervorming van het landbouwbeleid zijn er meer belangen in het geding dan alleen de belangen waarvoor ik sta in verband met de WTO-ronde. Dit betekent gewoon dat ik met mijn collega's moet overleggen. Overigens heeft de regering de gevraagde bereidheid verleden jaar al getoond, maar een officiële kabinetsreactie kan ik pas geven als ik overlegd heb met mijn collega's in het kabinet die hierover ook zeggenschap hebben.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter, het is altijd prettig als een kabinet een advies bij een motie geeft, maar het hoeft niet. Zouden wij het niet kunnen omdraaien door over de motie te stemmen, waarna het dan aan het kabinet is om te bepalen hoe het de motie uitvoert? Dit is een vraag aan de staatssecretaris, maar ook aan de heer Douma. Overigens had ik verwacht dat de staatssecretaris gezegd zou hebben dat deze motie gelet op de uitspraken van minister Veerman, door mij aangehaald in het algemeen overleg, strijdig is met het kabinetsbeleid. Nu zij deze uitspraken niet herhaalt, ga ik ervan uit dat er nog ruimte is voor een nadere positiebepaling van het kabinet. Zie ik dit goed?

Staatssecretaris **Van Gennip**: Wat ik heb gezegd, is niet afhankelijk van de vraag of er nog ruimte is. Ik moet hierover gewoon met mijn collega's overleggen. En verder is het natuurlijk aan de Kamer om haar eigen agenda vast te stellen.

De heer **Douma** (PvdA): De heer Vendrik stelde ook mij een vraag. Het antwoord is dat ik er behoefte aan heb om deze motie wel voor het zomerreces in stemming te brengen.

De **voorzitter**: Goed. Wij gaan nu door en wij stellen elkaar geen vragen meer.

Staatssecretaris **Van Gennip**: De volgende motie gaat over het graan. Wij hebben er in het algemeen

overleg niet over gesproken, maar er was wel een brief over van collega Veerman en mijzelf. Het beleid van het kabinet en de Europese Unie is erop gericht, de prijzen op de interne EU-markt in lijn te brengen met de prijzen op de wereldmarkt, met name op de middellange termijn, waardoor uitvoerrestituties uiteindelijk verbodig worden. Exportsubsidiering op dit moment is mogelijk binnen de regels van de WTO en de EU. Dat zal straks waarschijnlijk anders zijn. In het WTO-kader hebben wij de vorige zomer afspraken gemaakt om de exportsubsidies volledig uit te faseren als onderdeel van de lopende WTO-onderhandelingen, maar inclusief de daarbij behorende paralleliteit, met name van de Verenigde Staten. Dat is ook de inzet die Nederland steunt.

Zoals wij in de brief over het graan hebben aangegeven, is Nederland geen voorstander van aanpak via uitvoerrestituties om lokale problemen aan te pakken. Dat blijkt ook uit de inzet van minister Veerman in Brussel bij de exportrestituties voor slacht- en voor fokrunderen. In zijn motie verzoekt de heer Douma de regering om tegen de voorstellen voor het wederom instellen of verhogen van exportrestituties te stemmen. Het gaat dus over een stringenter inzet dan tot nu toe. De achterliggende gedachte is in lijn met het kabinetsbeleid op de middellange termijn. Over de concrete invulling zoals in de motie verwoord laat ik het oordeel aan de Kamer over.

De derde motie heeft betrekking op de Non Trade Concerns. De Kamer kent het belang dat wij hechten aan de Non Trade Concerns en dat zij zelf ook hecht aan de Non Trade Concerns. Voor een belangrijk deel ligt de verantwoordelijkheid voor het adresseren van zorgen op het gebied van arbeidsrecht, milieu, dierenwelzijn et cetera bij andere internationale organisaties dan de WTO. In het AO hebben wij daarover gesproken. In de motie wijst de heer Douma terecht op het belang van onder andere de ILO, van internationale milieuverdragen en van dierenwelzijn. In de EU trachten wij afspraken te bevorderen. Onder andere in het Algemeen Preferentieel Stelsel, het APS plus, krijgt een land meer preferenties als het bijvoorbeeld afspraken van de Internationale Arbeidsorganisatie ondertekent.

Van Gennip

Ik onderschrijf dus het belang dat in uitspraken van een WTO-orgaan voor geschillenbeslechting rekening wordt gehouden met de afspraken die in andere internationale organisaties zijn gemaakt. Dat gebeurt overigens ook binnen de WTO-geschillenbeslechting. Voor zover ik weet, is er geen uitspraak van de WTO tot op heden die op gespannen voet staat met andere internationale verdragen. Dat neemt niet weg dat er nog een hoop te verbeteren valt in de samenwerking tussen de verschillende organisaties, tussen bijvoorbeeld WTO en ILO. Daarnaast dienen wij nog verder te werken aan een draagvlak binnen de WTO voor onderwerpen zoals milieu en arbeidsrecht.

Ik lees de motie zo dat de heer Douma mij vraagt, ervoor te zorgen dat het op de agenda blijft staan voor de komende WTO-onderhandelingsronde en om de inzet van de EU daarop te laten doorgaan. Dat is iets waarvoor de Nederlandse regering zich inzet en zal blijven inzetten. Ik zie dus de motie als een ondersteuning en aanmoediging van het beleid om het belang van de Non Trade Concerns onder de aandacht te blijven brengen.

De motie op stuk nr. 93 van de heer Douma en mevrouw Jonker vraagt om een generieke en lineaire formule voor de afbouw van de NAMA-tarieven. Wij hebben in het AO gesproken over de rol van die formules in NAMA voor de minst ontwikkelde landen. De inzet van de Nederlandse regering is gericht op aparte en gunstige regelingen voor de armste ontwikkelingslanden. Die inzet vindt zonder meer brede steun bij alle EU-lidstaten en is ook onderdeel van de inspanningen van de EU. Het vormt ook de basis voor het aanbod dat vorig jaar is gedaan door Lamy en Fischler met het concept "Round for Free". Daarbij gaat het om de allerarmste ontwikkelingslanden die verenigd zijn in de G90. Dat betreft de groep van de minst ontwikkelde landen en een aantal armere landen in Azië, Afrika en het Caribische gebied, dat net boven de categorie van minst ontwikkelde landen zit. Het is van groot belang dat die gunstige behandeling ook werkelijk gericht wordt op de minst ontwikkelde landen. Landen als Brazilië en India vallen niet binnen de G90 en worden ook niet meegenomen in het

initiatief. Er zijn echter ook landen die wél binnen de G90 zitten maar waarvoor een uitzondering moet worden gemaakt. Ik wijs in dit verband op Zuid-Afrika, Egypte, Marokko en wellicht Tunesië. In de brief van vorig jaar werd ook gesproken over "essentially the G90". Met de uitzondering die gemaakt wordt in de motie, kan ik de strekking van de motie volledig onderschrijven. Ik zie haar als een sterke ondersteuning van ons beleid om daadwerkelijk verder te gaan met de Doha-ontwikkelingsronde, met een streep onder ontwikkelingsronde! Het resultaat moet gunstig zijn voor deze landen. Hoe de formule er uiteindelijk uit zal zien, daarover moet worden onderhandeld. Ik meen dat het de indieners meer gaat om de definitie van de groep dan om de details van de formule. Als dat zo is, beschouw ik de motie als een ondersteuning van ons beleid.

De heer Vendrik en de heer Douma hebben een motie ingediend op stuk nr. 94. Zowel in het AO als in de motie is een duidelijke boodschap neergelegd over het belang van ontwikkelingskansen voor de minst ontwikkelde landen en het belang van de Doha-ronde voor de ontwikkeling van arme landen. In de motie staat dat de belofte van de Doha-ronde gestand moet worden gedaan. De regering wordt verzocht, bij het nader bepalen van de Nederlandse inzet in de Europese discussie over de positie in de WTO-onderhandelingen deze belofte leidraad te laten zijn en bij komende gelegenheden de Kamer gedetailleerd te informeren op welke wijze de Nederlandse inzet de kansen voor ontwikkelingslanden zal vergroten, in het bijzonder het realiseren van de Millennium Development Goals (MDG's).

In grote lijnen beschouw ik deze motie als een ondersteuning van het beleid. Ik wijs op het grote aantal brieven dat wij aan de Kamer hebben gezonden en op de mate van gedetailleerdheid van onze informatie. Als de Kamer die niet voldoende gedetailleerd vindt, wordt er om uitleg gevraagd en komt er altijd een antwoord van onze zijde.

Over de inhoud van het beleid wil ik graag de discussie met de Kamer blijven voeren, elke keer weer.

Ik heb echter wel enige aarzeling bij het verzoek om deze leidraad te doen zijn, als dat zou

inhouden dat alleen de belangen van de ontwikkelingslanden leidend zijn. Dat kan niet de inzet zijn. Als het alleen die belangen zijn, wordt het een heel moeizame ronde. Bovendien kan hier sprake zijn van tegenstrijdigheid, zowel binnen verschillende groepen in ontwikkelingslanden als tussen ontwikkelingslanden zélf. De Kamer kent de discussie over de definitie ontwikkelingsland, minst ontwikkeld land, de middengroep en de opkomende markt. India bijvoorbeeld noemt zichzelf nog steeds een ontwikkelingsland. Er zijn inderdaad nog zeer arme delen in India. Als die belangen alleen leidend zijn in de discussie, heeft Europa het wel moeilijk. Als dit gewoon leidraad is, is deze motie op hoofdlijnen ondersteuning van het beleid. Ik acht de motie dan overbodig omdat dit is wat wij doen. De inzet van Nederland binnen de EU is dat het een ontwikkelingsronde is en dat de belangen van de ontwikkelingslanden daarin niet de enige zijn, maar wel zwaar meetellen. De inzet is om daarover zo veel mogelijk met de Kamer van gedachten te wisselen, op elk moment dat zij dat wil en zo gedetailleerd als zij dat wil. Als de heer Vendrik geïnformeerd wil worden over de Millennium Development Goals en hoe wij die op de agenda zetten en realiseren, dan zal dit gebeuren. Volgens mij is dit dus wat wij aan het doen zijn.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Over een aantal moties heeft de staatssecretaris gezegd dat deze ondersteuning van het beleid zijn. Ook in het licht van wat gisteren door onder anderen de heer Vendrik is gezegd bij de raming, geef ik de indieners, de heer Douma en de heer Vendrik, in overweging voorafgaand aan de stemmingen erover na te denken of de moties kunnen worden ingetrokken, omdat wij niet over moties moeten stemmen die slechts ondersteuning van beleid zijn. Het is uiteraard aan de indieners om in de komende dagen te bepalen of zij ze zelf ook als ondersteuning van het beleid zien. Als dit zo is, geef ik hen sterk in overweging de moties in te trekken.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Uw conclusie begrijp ik. Het is alleen ingewikkeld met de staatssecretaris een politiek debat te

Van Gennip

voeren over de duiding als niet meer kan worden geïnterrumpeerd. Het is haar goed recht een oordeel te geven, maar dat debat vindt dan niet meer plaats. Ik zal uw woorden ter harte nemen. Overigens was ik het niet helemaal met de staatssecretaris eens, maar dat debat zullen wij dan een volgende keer voeren. Misschien moeten wij de motie dan toch maar even op de stemmingslijst laten staan.

De **voorzitter**: Er wordt nog niet gestemd. Dat zullen wij de volgende week dinsdag doen, dus u hebt nog alle tijd. Ik stel voor, volgende week dinsdag te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt van 18.34 uur tot 19.45 uur geschorst.

Aan de orde is het **debat** over de **Europese Top van 16 en 17 juni 2005**.

De heer **Wilders** (Groep Wilders): Voorzitter. Ik kijk met gemengde gevoelens terug naar de Europese Raad van vorige week. Aan de ene kant lijkt de Europese grondwet begraven en is het goed dat de Nederlandse regering niet akkoord is gegaan met een slecht compromis over de begroting. Maar aan de andere kant geven uitspraken van Nederlandse kabinetsleden reden tot zorg. Zo wordt premier Balkenende in diverse kranten geciteerd met de uitspraak dat "deze grondwet op dit moment niet acceptabel is". Wat bedoelt de minister-president met de toevoeging "op dit moment"? Houdt hij open dat er op een later moment een politieke werkelijkheid kan ontstaan om toch over deze grondwet te praten? Ook wordt in Europa gesproken over een denkpauze. Maar een pauze brengt deze grondwet toch niet meer tot leven, tenzij er een politiek spel wordt gespeeld door een onbetrouwbare Europese en Nederlandse elite. Graag krijg ik uitleg van de minister-president. Ik vraag hem – desnoods vraag ik dat de Kamer nog een keer in een motie – om een garantie dat deze grondwet voorgoed en definitief van tafel is en in de prullenbak ligt.

Minister Bot zegt vanmorgen in een ochtendkrant: "Wij zijn bereid de

grootste nettobetaler te blijven". Is de heer Bot helemaal gek geworden? Wij moeten helemaal niet de grootste nettobetaler blijven. Wij moeten minstens 3 mld. per jaar minder gaan betalen aan Brussel. De miljarden die wij dan besparen, kunnen wij in Nederland inzetten voor een betere zorg in verpleeg- en verzorgingstehuizen, voor meer en beter betaalde politie en voor belastingverlaging. Wij kunnen nog meer op Europa besparen door de Europese begroting fors te korten tot aanzienlijk minder dan een procent van het bruto nationaal inkomen van de Europese Unie. Eerst moet er worden gekort op landbouwsubsidies. Zoek samen met de Britten in Europa meer steun om – ik gebruik dezelfde woorden die de Franse president Chirac voor ons in petto had – die dikke Fransen, die zich al jaren hebben volgevreten met landbouwsubsidies, eens goed op dieet te zetten. Is het kabinet dat met mij eens?

Minister Bot zegt in het interview dat de onderhandelingen met Turkije moeten beginnen in oktober dit jaar. Hij zegt ook: "Ik zie nog steeds een Europese Unie van meer dan 30 landen in het verschiet". Dat is de taal van een regent die de stem van het volk negeert en doordraaft op zijn eigen weg. Er dienen helemaal geen landen meer bij te komen in de Europese Unie, zeker het islamitische Turkije niet.

Gelet op mijn beperkte spreektijd van twee minuten moet ik helaas al afronden. De jongste Europese Raad was helemaal geen mislukking, integendeel. Er is eindelijk hoop dat het niet "business as usual" is. Wij kunnen eindelijk beginnen met het uitdunnen van de honderdduizend pagina's van het acquis communautaire. Taken moeten worden teruggeheveld naar de lidstaten. De Europese samenwerking moet zich beperken tot grensoverschrijdende aangelegenheden, zoals de interne markt, milieu, misdaad en terrorisme. Niet meer, maar minder Europa moet het streven zijn. Deelt het kabinet dat streven?

De heer **Van Bommel** (SP): Voorzitter. In de afgelopen top stonden twee zaken centraal: de Europese grondwet en de meerjarenbegroting. Ik zal beginnen met de Europese grondwet.

Aangekondigd is een periode van bezinning. De vraag is: bezinning waarop? Wat ons betreft, kan dat in ieder geval niet zijn een bezinning op de grondwet. In het verslag naar aanleiding van de top is gezegd: Nederland zal niet overgaan tot ratificatie en er komt geen tweede referendum. Ik vraag de minister-president die woorden vandaag hier hardop uit te spreken: geen ratificatie, geen tweede referendum.

De vraag moet worden gesteld hoe zinvol het is om door te gaan met het proces van ratificatie, als een of enkele lidstaten aangeven niet te zullen ratificeren. Voor Nederland is dat aan de orde. Kan de minister-president die woorden vandaag duidelijk tegenover het parlement uitspreken? Een andere vraag is hoe de Nederlandse stellingname zich verhoudt tot die van de voorzitter van het Europees parlement, die in zijn toespraak voor de Raad het volgende heeft gezegd: "De Raad zou kunnen besluiten dat de ontwerpgrondwet ter ziele is. Het zou hiervoor voldoende zijn dat één enkele lidstaat formeel meedeelde dat hij niet zal overgaan tot ratificatie van het verdrag." Ik vraag mij af of Nederland tijdens de afgelopen top formeel heeft meegedeeld dat het niet zal overgaan tot ratificatie.

Hoe moeten wij de woorden uitleggen van de minister van Buitenlandse Zaken in de Volkskrant van vanochtend? Hij heeft gezegd: "Wij staan in de maatschappelijke discussie onder meer voor de vraag: wat moeten wij uit de grondwet halen, en wat absoluut niet?" Als voorbeeld noemt de minister de vaste voorzitter. Die zou niet uit dat verdrag mogen worden geschrapt. Daarmee wekt de minister de indruk dat hij door wil gaan met het spreken over dit grondwettelijk verdrag. Ik stel daarbij de vraag of Nederland in eerste instantie niet een fel tegenstander was van een vaste voorzitter. Als de minister dat erkent, vraag ik mij af hoe het mogelijk is dat dit standpunt zonder bespreking in de Kamer is gewijzigd. Mijn stelling is dat het debat geen betrekking moet hebben op het grondwettelijk verdrag, maar op de EU. Vorige week is gezegd dat de EU te snel en te ver gaat. Die zou te duur en te bemoeizuchtig zijn. Het debat moet dus betrekking hebben op de taken en de inrichting van de EU. Deelt de regering deze opvatting met mijn fractie?